

Een geschiedenis van *othering*, het tonen van solidariteit, en zicht op emancipatoire convergentie tussen voedsel- en landbouwbewegingen in Californië ten tijde van herrijzende rechtse macht

Antonio Roman-Alcalá

Samenvatting

Sinds ongeveer halverwege de jaren tien van deze eeuw is politiek rechts weer sterk aanwezig in diverse landen, wat een bedreiging vormt voor de sociale rechtvaardigheid en ecologische gezondheid. Dit komt nog bovenop sociale en ecologische crises die ontstaan zijn in het neoliberale tijdperk. Deze opkomst van rechts en de gevolgen daarvan raken bewoners, plaatsen en processen op het platteland, en vooral de landbouwpolitiek. Binnen deze context en deze verbanden hebben voorstanders van progressieve verandering die deze rechtse golf zou kunnen tegengaan gezocht naar 'convergentie' tussen verschillende 'emancipatoire' politieke bewegingen: een sterkere tegenkracht door grotere eenheid in de diversiteit van bewegingen.

Dit onderzoek is gericht op Californië (waar de auteur tientallen jaren betrokken is geweest bij voedsel- en landbouwbewegingen). Het belicht de sleutelrol van 'others' (anderen) binnen de voortdurende interactieve dynamiek van rechtse en emancipatoire politiek. In dit onderzoek staan de 'others' van vroeger en nu die op het platteland wonen en/of werkzaam zijn in de landbouw centraal; de mensen die op grond van hun sociale klasse tot 'others' zijn verklaard of zijn gemarginaliseerd. De centrale onderzoeksvraag is: *Hoe beschrijven en realiseren agrarische en plattelandsbewegingen in Californië een emancipatoire politiek, en op welke manier en in welke mate kan deze politiek ingaan tegen historische patronen en huidige uitingen van rechtse politiek?*

In dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van een kwalitatieve, historische en relationele activistisch-wetenschappelijke methodologie, gebaseerd op kritisch realisme en kritiek op zuiver positivistische wetenschap. De data zijn verzameld door middel van secundair historisch literatuuronderzoek, documentanalyse en interviews met en participerende observatie van personen en groepen uit de voedsel-, boeren-, agrarische, en plattelandsgemeenschap: plaatselijke organisaties die zich richten op landarbeiders, activisten op het gebied van milieurechtvaardigheid en stedelijke voedselrechtvaardigheid, initiatieven voor ecologische landbouw, boeren van kleur, inheemse organisatoren en onderzoekers op het gebied van de agro-ecologie.

Uit het onderzoek blijkt dat de emancipatoire voedsel- en landbouwbewegingen de laatste decennia steeds radicaler zijn geworden (ze staan kritisch tegenover het kapitalisme en de kapitalistische natiestaat en proberen deze achter zich te laten) omdat de stemmen van mensen van kleur vaker hoorbaar zijn en aandacht krijgen, zowel in de bewegingen als in de samenleving als geheel. Hoewel 'emancipatie' in de voor dit onderzoek bestudeerde bewegingen verschillende

en tegenstrijdige betekenissen heeft, is de tendens naar radicalisering opvallend. Deze wijst op verschuivingen in maatschappelijke omstandigheden (met name ten aanzien van ras en racisme).

Solidariteit op het gebied van werk die verschillen overstijgt, wordt op de proef gesteld door ras, economische klasse, gender en andere redenen voor marginalisering en *othering*, en door verschillende theorieën over verandering die groepen en sectoren van de bewegingen hanteren, vooral met betrekking tot kapitalisme en de staat. Dit zorgt voor allerlei spanningen waarop de bewegingen reageren met verschillende gradaties van conflict en synergie.

Emancipatoire voedselbewegingen werken rechtse politiek tegen wanneer strategieën van 'assimilatie' (overname van mainstream waarden, doelen, processen) en 'valorisatie' (verdediging en uitdrukking van de waarden van het niet-mainstream zijn) die worden gebruikt om *othering* tegen te gaan worden aangevuld met pogingen om een breder 'wij' te creëren dat verschillen overbrugt, terwijl die verschillen worden gerespecteerd. Dit is een strategie van *differencing*. In het huidige klimaat van raciale bewustwording in de Amerikaanse samenleving hebben inspanningen gericht op assimilatie, valorisatie en *differencing* ervoor gezorgd dat de van oudsher 'witte' sector van de ecologische landbouw en meer door mensen van kleur geleide sectoren meer op één lijn zijn gekomen. Dit heeft geleid tot een radicalere retoriek en werkwijze.

Alles bij elkaar wijzen de onderzoeksresultaten erop dat nieuwe radicale voedselbewegingen zich kunnen blijven ontwikkelen als een belangrijk baken voor emancipatoire politiek en tegenwicht voor rechtse politieke kracht, mits gesteund door sympathiserende wetenschappers en minder radicale sectoren van voedselbewegingen en het maatschappelijk middenveld. De nadruk op elementen en strategieën van *niet-gouvernementele* bewegingen vormt een aspect van de nieuwe kennis die in dit onderzoek is ontwikkeld.

In dit onderzoek zijn strategieën tegen *othering* conceptueel ontleed en gehistoriseerd en zijn theorieën over verandering die voedselbewegingen hanteren geanalyseerd. Daarbij zijn de bevindingen getoetst aan de kritische agrarische onderzoeksliteratuur en mede ontwikkeld aan de hand van radicale theorieën van zwarte en inheemse bevolkingsgroepen. De conclusie van het onderzoek is dat niet-gouvernementele ideologieën en daden essentieel zijn voor een diepgaandere invloed van voedselbewegingen, op hun eigen voorwaarden, maar ook in termen van verzet tegen de opkomst van rechtse politiek.